

Nro. 14.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ Bétsben Augustusnak 18-dik napján 1795.
esztendőben.

Helvétzia.

Oly nagy készületben vagynak a' Helvétzial kántonok, mintha ugyan mindenfelől környül vette volna őket az ellenség. Azt mondgyák ugyan, hogy ok a' *Conde* hertzeg bé ütésétül félnek, a' ki a' *Báseli* kántonon kereltzül akar corpusával Fr. Országba bé menni, a' *Lyonban* lévő 6000 emigránsokkal magát öszve kaptsolni, és helyre állítani igyekezni a' királyi méltóságot; de más is lehet a' dologban.

A' Frantzia respublika, és *Madritti* udvar közt végbe ment szövetségnek zikkelyeit; mind addig közönségesekké nem akarja tenni a' Spanyol követ, valameddig ratifikálni avagy helybe hagyni nem fogja azt a' Párisi Convent. Azzal

biztatnak bennünket a' Báseli tudósítások, hogy nem sokára a' Német Birodalom, és Fr. nemzet is öfzve fognak hékélleni, mellynek tökéletességre való vitelében szorgalmasan munkálódik a' *Berlini* udvar ottan lévő követtye *B. Hardenberg* által, 's azt akarja, hogy előbbi egészségébe tessenek vizlza Német Ország. — Néhány Birodalombéli Fejedelmeknek *Alsátziában* és *Lotharingiában* lévő jószágaiknak vizlza. Szerzetése hátráltattya leg inkább ezen békességet.

Batáviai Respublika.

Nem tudgyuk, igaz é vagy nem a' mit néhány közönséges levelek hirtetnek, hogy tudnillik az *Orániai* hertzegnek második szülött fia *Fridrik* *Osnabrügbe* jött, hogy az ottan öfzve gyült *Hollandus* desertorokból álló seregekkel *Hollandiába* bé tsapni és édes attyának törvénytelenül el vétetett méltóságát és örökségét vizlza akarja szerzeni. — — *Önnön* maga a' *Helytartó* Fejedlem is *Brémába* jötnek lenni mondatik, azért é; hogy a' régi hírek szerént *Berlinbe* mennyen, vagy hogy maga is jelen lehessen a' *Batavusok* ellenkezdendő hadakozásban. — A' *Belga* patrióták ugyan a' *Fr. respublikának*, és már most a' *Madridi* udvarnak hathatós segítségekkel biztattyák magokat: azomban könnyen meg eshetik, hogy az *Európai* udvaroknak politikája meg fordulván, ök is épen oda fognak vizlza esni a' hol vóltak ennekelőtte. A' nemzeti képviselőknök öfzve hivatásokról, és az új *Constitúciónak* általok lejendő el készitetéséről tsinált plánumot *Jul. 28-dik* napján küldötték bé a' *Köz Rendeknek* a' *Hollandiai* tartománynak képviselői, a' melly alkalmatossággal *Hahn* polgár igen szép oratiót mondott, és fontos okokkal meg mutatta, hogy ezen dolognak eszközlését siettetni kellene. Ugyan e' napon határozták meg azt is a' *Köz Rendek*, hogy 25 ezer *Frantzia* vétessen a' *Batáviai respublika*nak zsöldjába. A' *finántziára* ügyelő *Commissió*

nak tellyes hatalom engedtetett arra, hogy egy milliót adgyon az eleségnek bé szerzésére. A' Párisban lévő Hollandiai követekre bizatott, hogy a' Palatinátusi Fejedelemnek *Bergen-Op-Zoomi* marchinátusban fekvő jószágának vizsgálata adatát ezközöllye ki a' Convent előtt. Végtére azt is meg határozták, hogy a' Frantzia republikával szerzett alliantziájokat ismét bé jelentessék a' Berlini udvarnak. Furtsa dolog történt a' *Pétersburgban* lévő Hollandus követen. A' Köz Rendnek parantsolatyára bé akarván jelenteni a' Batáviai republikának új Constitutióját, ezt írta a' bé jelentő irás hátára: *szabadtság, egyenlőség, és atyafiság*, mellyre az Orosz Császárné azt válaszolta, hogy nem tudja miként esett légyen velek atyafiságba, 's azért vizsgálta is hívatta a' *Hágában* lévő követtyét.

A' hufzon öt ezer főből álló Frantzia armádiának Hollandusok szolgálattya való vételéről végre ment tracta *Párisban* is jóvá hagyatott, és mar a' capituláció is meg erősítetett. *Richard Fr.* nemzeti képviselő vizsgálta ment *Párisba*, 's helyette *Noel* polgár küldetett *Hágába* követségbe. A' republika szolgálattyaából elbatsáttatott három regementek széllyel ofzlottak, és minthogy közönségessé lett az a' hír, hogy az *Orániai* hertzeg hadat indít a' Batáviai republika ellen, töbnire mind *Westfáliába* mentek, holott számos hadi se-reget gyűjt öfzve *Fridrik Orániai* hertzeg, 's ottan vettenek szolgálattot. Egy *Londoni* magános levél írja, hogy rövid idő múltván az *Orániai* örökös hertzeg is oda fog utazni. — A' közönséges confederációra ügyelő Commissió azt irtá nem régiben a' *Hágai* Köz Rendeknek, hogyha rendelések nem létetnek a' hadi népnek és munitzióknak fizetésekre, ki gázolhatatlan veszedelembe fog esni a' háza és a' szabadtság. A' Hollandiai tartománynak képviselői közönségesen akarták gyűlléseiket tartani, hogy az egész nemzet halláná 's tudná a' közönséges dolgoknak folyamattját; hanem a'

Juliusnak 29-dik napján tartott gyűlésben arra határozták meg magokat, hogy a' mostani körülmények között illetően közönséges gyűlést tartani nem lehet.

A' *Hágai* Köz Rendeknek gyűlésében azt javasolták némely deputátusok, hogy a' haditiltékoknak választatásában ennekutánna azoknak adatna elsőség, a' kik a' respublika kebelében születtek, és a' kik a' hazához's annak szabadságához való buzgóságok által magokat mások felett megkülönböztetik. A' *Zélandiai* nemzeti képviselők világosan meg mondták, hogy hanemha a' vert és veretlen ezüstnek kivételét a' *Hollandiai* tartomány meg engedi, egy fillért sem fizethet a' *Zélandiai* tartomány a' közönséges kasszába. Mint-hogy a' *Luxemburgi* tartományban fekvő *Sz. Vith* örökségét az *Orániai* hercegnek a' *Frantziák* elfoglalták, tehát azt kívánnyák a' Köz Rendek a' *Párisi* Conventül, hogy azon uradalmak a' respublikának hasznára fordítassanak. — A' *Geldriai* tartomány harminzadót akar vettetni az oda bemenendő *Angliai* manufacturákra. — A' tengeri dolgokra ügyelő *Commissio* azt hirdette ki nem régiben, hogy a' melly matros, az az, hajós legény 14 napok alatt a' respublika szolgáltyára fogja magát kötelezni, a' hét forint áldomáson kívül 14 forint jutalmat veszen.

Nagy Britannia.

Az életnek az árra öt sillingel hágott fellyebb *Londonban*. A' lakosoknak nem nagy kedvek vagy on a' fekete kenyérnek ételéhez, azon okból, hogy a' fehér kenyérben több tápláló erő van. A' kenyérnek meg bővítésére fel nyitatta a' király maga magazinumait, melly miatt az életnek az árra is alább fog szállani. — A' *Londoni* kabinet paránsolatot adott az Országban lévő *Frantzia* foglyoknak fel jegyeztetésekre, mellyből azt se

het gondolni, hogy a' Fr. fogságba esett Anglus foglyok ki fognak váltatni.

A' N. Britannia, és északi Amerikai szabad respublika közt szerzett békességet jóvá hagyta a' *Filadelfiai* Congressus. *Murray* contre admirál azt írta Amerikai stáziójából, hogy ő egy Fr. hadakozó hajót 22 ágyúval és 130 emberrel elrablott. Ezenkívül egy Fr. rabló hajó is mellyen 14 ágyú és 80 emberek vóltanak, markába estenek. *Liverpóolba* Lancastriának nevezetes kikötő helyébe sok Indiai gabonával meg terhelt hajók jutottak, mellyből ha egy negyed rész liszt három negyed rész búza liszttel öszve elegyítetik, igen jó ízű kenyeret lehet sütni.

A' *Londoni* tudósítások szerént Hollandia ellen fognak a' szárazon lévő Britanniai seregek küldetni. Minden Hollandiai artilleriánál szolgált Frantzia emigránsok *Osnabrükbe* menni parantsoltattak. — Továbbá a' *Porsmut* környékén fekvő linea truppok idegen szolgálatba fognak adattatni. Úgy hallatik, hogy újobban Lord *Hove* kormányára bizattak a' nagy flotta.

A' Londonba érkezett *Anson* nevű hadakozó hajó vitte meg a' *Quiberoni* fél szigetben történt szerentsetlen viadalnak hírét. A' többi közt azt beszélllette, hogy *Jul.* 21-dikén éjjel nappal tartott a' Fr. patrióták és emigránsok közt való véres tsata, az utólsóbbaknak vesztése különkülönbféle módon adatik elő, a' meg öletteknek 2000-re, a' fogságba esteknek pedig 8000-re tétetik a' száma.

A' Britanniai hajós tisztektől küldetett tudósítások szerént, az emigránsok, és a' *Hoche* Fr. Generális armádiája közt való titkos meg egyezés és árúltatás vólt ezen szerentsetlen tsatanak az oka. Mihelyt az emigránsok a' Fr. seregeket közelíteni látták, azonnal truppok mentek hozzájuk által. *Gróf d' Atilli* a' *Hervilli* *Gróf*

regementjének vezérője tulajdon emberei által lövetett aryon. A' *Desnay* regementje maga lehányta fegyverét, úgyhogy csak a' *Leon* és *Dámás* regementjei viaskodtak az ellenséggel. *Dámás* Gróf maga is el esett. *Sombréuil* Gróf pedig egész regementjével együtt fogságba esett. A' veszedemtől meg menekedett emigránsok, feleségeik, és gyermekeik mintegy 2000 a' *Houát* és *Hedi* nevű szigetekre, *Quiberonhoz* nem meszre küldettek. A' *Hervilli* regementéből, melly 1600 közemberből és 90 tisztból állott, 80 közembernél és 60 tisztnél több nem maradt életben. Kiváltképen azoknak a' Frantzia emigránsoknak tulajdonítatik ez a' szerentsélen ütközet, a' kik Anglus rabságban lévén csak azért vettek szolgálatot, hogy alkalmatosságok legyen a' hazájokba való visszafutás menetelre.

Az Amérikából küldetett tudósításokat is kedvetleneknek lenni mondják a' *Londoni* levelek. A' *Sz. Lucia* szigetet egészen el foglalták a' Frantziák, és ha segítség nem küldetik Angliából, *Grenáda* is hasonló sorsra fog jutni. Az ott lévő Frantziáknak száma erőssen szaporodik a' részekre állott Indusokkal. Négy transport hajó, úgymint, *Heró*, *Blenhajm*, *Montferát*, és *Aurora*, a' melyeken lévő 700 foból álló sereg segítségére menni igyekezett a' napnyugoti Indiában lévő Frantziáktól el vétetett coloniáknak, 10 eleséges és munitziós hajóval együtt az ellenség markába estek. A' *Sz. Márton* avagy *Martinique* szigetben lévő Frantziák próbát tettek a' *Burboni* erősségnek el vételére, hanem nem bódogúlhattak. A' *Sz. Lutzia* szigetében vólt 1400 Anglusok között 600 betegek vóltak, egy része desértirozott. — A' *Barbadósi* szigetben 10000 fegyveres ember állítatott fel annak védelmezésére. *Antigoában* 2000 védelmezi magát. A' *Sz. Vintze* szigetében fel támadt *Caribések* 200 embert vesztettek. *Carraux* Fr. Generál 600 emberrel akarván a' *Dominica* szigetbe ki szállani, az ott lévő Anglus truppok

által körül vétetett, 's el fogatott. Azoknak a' régi Frantzia lakosoknak jószágaik, a' kik a' pártos Frantziákhoz adták magokat, confiskáltattak. Mind ezek a' történetek arra határozták meg a' *Londoni* ministeriumot, hogy minél előbb több hadi népet és hadakozó hajókat küldjön Amérikába. —

A' K. Britanniai szerentsétlen tsata után Hollandia ellen menni mondatik Lord *Moira* a' kormánya alatt lévő seregekkel. A' Hannoverai választó Fejedelemségben lévő lovas regimentek is parantsolatot vettek az iránt, hogy készen tartsák magokat a' Belgák ellen való menetelre.

Frantzia Ország.

A' *Velentzei* köz Társaságnak Párisba küldött követjé *Quirini* Juliusnak 30-dikán volt a' Convent előtt audientzián, a' hová a' Közjóra ügyelő Commissiónak néhány tagjai vezették ötet. A' nemzeti képviselőkhez mondott beszédjében a' többi közt ekként fejezte ki magát: "különös örömemnek tartom, *úgymond*, azon meg elégedésről a' Conventet bizonyossá tenni, mellyel a' *Velentzei* respublika, és annak tanátsa viseltetik a' Fr. respublikához. Maga részéről arra kötelezte magát, hogy ő mindenekben tettzeni, és a' respublika bizodalmat meg nyerni igyekszik 's a' t. A' Conventnek előülője felelt beszédjére, 's annak végzése után meg ölelte, 's meg tsokolta a' *Velentzei* követet.

A' Chou ánsok sok pufztitást vittek végbe K. Britanniába, három vezérjeik el fogatván *Rennesben* tömlötzbe vettettek, hanem a' tömlötz tartónak vigyázatlansága miatt, mind a' hárman ki szabadultak. A' Párisba fogva vitetett Chou áns fő tiszték, úgymint *Caumartin*, *Paris*, *Boisconthier*, és többek a' hadi commissió kezébe adattak.

XVIII Lajos király egy levelet irt a' Párisi közjóra ügyelő Commissióhoz, mellyben azt pa-

rantsolta, hogy ofzóllyék el, melyet ha mivelénd örökösen el felejtkezik annak hivségtelenségéről. A' Szentséges Pápa, a' mint iratik, egy Agenst küldött a' Fr. Orizági déli tartományokba, azoknak a' papoknak fel óldozásokra, a' kik a' polgári hitet le tették. Sokan is találtattak közülök, a' kik engedelmeskedtek papi fejedelmek parantsolatyának; de azért még is jó egyességben élnek a' többivel.

A' *Párisba* menő idegen kalmárok, és a' fabrikánsok eránt az a' végzés hozatott, hogy oda lett érkezések után 24 órával jelentsék bé magokat azon váras ofztályának polgári előjáróinál, a' mellyben tartózkodnak, és harmad napnál tovább ne maradjanak ottan, addig is pedig engedelemmel. — Azután passusjokat a' Policzia Commissionál bé mutatván kérjenek engedelmet a' további mulatásra.

A' *Párisi* Conventnek végzése szerént egy 12 személyből álló Commission fog ki nevezeteni a' fogságban ülő személyek és az elvádoltatott nemzeti képviselek dolgainak nyomozására, és jövedőbéli sorsokuk meg határozására. Ez a' végzés sokaknak nem tettvén ellene mondottak; azonban a' Convent vizsza nem vonta a' szávat, nem akarván a' fogságba ülőket tulajdon ellenségeik által meg itéltetni.

Ugy tapafztaltatik, hogy ismét két részre ofzlott fel a' Convent úgymint: a' *Thermidoristákra*, a' kik tudnillik a' múlt ofztendőben *Röderspiert* meg buktatták, és a' *Brissotistákra*, a' kik a' republikának állandóságát óhajtyák, és a' személyből álló Commission által ki dolgoztatott constitutiót lábra akarják állítani. Az elsőbkeknek a' feje *Tallien*, az utólsóbbaknak pedig *Louvet* és *Chenier*.

Lindet Robert a' régi Közjóra ügyelő Commissionnak fogságba vettetett tagja a' Con-

vent néhány tagjainak és más személyeknek közbenjárására fogságából ki bocsátatván, szabadságot nyert a' honnyába való visszamenetelre, és ottan való tsendes lakásra addig, míg az ő dolga is elő fordul a' Conventben.

Hadi Környüldállások.

A' *Manheim* alatt fekvő Cs. K. táborból négy magyar, 3 Cseh, két Morvai, és ugyan annyi Austriai granatéros batallionok, e' mellett két lovas regiment, úgymint a' *Kavanágh* vasas, és *Jósef* fő hertzeg Magyar Locumtenens huzár regimentjei mentenek *Gr. Sztáray* Feldmarsál Lajtinánt vezérlése alatt a' *Bádeni* hertzogségbe, holott *Mühlburgnál Karlsruhetúl* fél órányira le is telepedtek. A' következő napon jókor reggel onnan ki indulván *Radstat* felé vették úttyokat, hanem hol állapodnak meg, bizonytalan.

Augustusnak 8-dikán 450 ember marsirozott a' *Koburg* dragónyos regimentébül *Frankfurton* keresztül, még pedig nagy sietséggel, ki tudódván, hogy *Koblentznel* akarnak a' Frantziák a' *Rénuson* által jönni. Az előtt való nap a' *Moguntziai* katona őrizetnek egy része is a' *Rénus* alsó környékére küldetett.

Minekutánna a' *Manheim* alatt táborozott Austriai regimentek a' *Rénus* felső környékére küldettek volna, a' Saxóniai seregek is parantsolatot kaptak az indulásra, és a' mint a' *Manheimi* levelek beszélik, *Básel* alá fognak menni. Mi végre fordíttya légyen *Gróf Clerfajit* Feldmarsál maga erejét a' *Rénus* felső környékére, meg mutatta az idő.

Wéselből Augustusnak 5-dikén. A' múlt vasárnap 30 Hollandiából jött hajók mentek el vársunk alatt, a' mellyeken hidat tsinálni, és a' *Rénuson* által menni igyekeznek a' Frantziák. A'

requisitio alá vettetett szekereken és lovakon elé-
séget küldének az ármádiához, mellynél olly nagy
szükség uralkodik, hogy harmad napig sem lát-
nak kenyeret. — A' Hollandiai határokon ölzve
gyült seregek minden bizonytal a' Batavusok el-
len fognak menni. A' Hollandiai respublica szol-
gálatyából ki bortsáttatott tisztok is szolgálatot
vesznek azoknál még pedig előbbi rangjokkal. —
Valamint ennekelötte, úgy mostan is Generális
Kapitányok a' Helytartó Fejedelem vezérlése alatt
fognak lenni, a' ki maga helyett *Fridrik* fiát kül-
dötte vezérül.

Deutzból Aug. 3-dikán. Önnön maga a' ter-
mészert is láttatik a' Frantziák ellen viaskodni. —
A' *Ruhr* vizének áradása egészlen ölzve rontotta
annak Rénus öblébe való folyása mellett készített
földi erősségeiket, és munitziójokat. A' *Mads*
vizének fel duzzadott habjai is sok kárt tettek
nékiek. Mái Capon 300 ember érkezett ide a' Fr.
fogságból, áll zéllik, hogy a' Kolóniai katona őri-
zet fel váltatt, az el menendő seregeknek jó
köntösök vö, de a' helyekre menteknek igen rosz,
és így *Kolóniába* kell őket fel ruházni. *Düssel-*
dorfból Manheimba vitetett által a' Cs. K. ártille-
ria. Hónapután fognak az Austriai seregek tá-
borba szállani, és akkor osztán a' fő kvártély is
Mülhejmből Mörhejmba tétetik által.

A' *Düsseldorfi* lakosok el hitették magokkal,
hogy *Ordíngen* mellett fognak a' Frantziák a' Ré-
nus vizén által jönni (*Ordíngen* vagy *Urdingen* a'
Kolóniai Választó Fejedelemségben kis váras). —
Düsseldorf által ellenben is készítik a' battériákat;
de azért még sem következik, hogy a' Rénuson
által jönni kívánnyanak; söt inkább tsak ijeszge-
tik a' lakosokat, hogy annyival hamarább békes-
ségre léphessenek a' Német Birodalommal.

A' *Hannóverai Választó Fejedelemségben* több
mozdulások tapasztaltatnak az ellenségeskedésnek
további folytatására, mint másutt. A' táborozó

regementek rész szerént a' tartományban lévő, rész szerént a' tartalék, rész szerént pedig az újonnan verbuált seregekből egészítettnek; sőt a' mi több, az ennekelötte el bortsáttatott invalidusok is öfzve gyűjtetnek. *Jul. 15-dikén Hannoverából Stddébe* utazott a' *Meklenburg-Strelitzi* hertzeg *Ernest*, hogy az ottan hajókra ült Frantzia emigránsokat meg szemlélhesse, a' kik a' K. Britanniába rendelt Anglus regimentekkel együtt újjabb próbát tefznek a' Frantziák ellen.

A' *Neufzi*, *Wézeli*, *Koloniai*, és több alsó *Rénus* környéki levelek egyenlő módon erőssitik, hogy a' Frantziák éjjel nappal készitik a' tabori hidakat, melly végre *Juliusnak* 28-dikán minden Kolóniai átsokat öfzve gyűjtettek, sok fenyű szálakat vágattak, éjjel nappal dolgoztatnak és két helyen, tudniillik, Kolónia felett és alatt akar-nak által költözni. Meg válik mit öül a' nehéz-kes idő.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Olasz Ország.

Nizzából Juliusnak 21-dik napján. Öt egész batallion ment által városunkon az *Alpesi* Frantzia armádiának öregbítésére, és még most is minden nap újjabb újjabb seregek jönnek ide. *Lyonban*'s annak környéken minden 15 — 25 ezrtendős ifjúnak fegyvert kell fogni 's *Rivierába* marsirozni, a' 25—40 ezrtendős férjfiak pedig kötelesek magokat készen tartani. *Jul. 25-dikén* estve *Mentonében* (*Monmo*, és *Ventimiglia* közt a' tenger partján fekvő kis városkában) vólt *Kellermann* Generális, 's mindjárt a' következett regvel egy lovas tsuport kísérvén ötöt a' Frantzia armádiának derekához ment. *Masina* Generális olly erőssen bé sántzolta magát a' *Sz. Bernát* hegye mellett, hogy minden ellenségtől való félelem nélkül el várhattya a' hozzá menendő segítő seregeket.

A' *Génuaiak* felettébb panaszolkoznak a' Cs. K. seregek és az Anglus hajók ellen, mellyek nagy

akadályára vagynak azon respublika kereskedésének; (igen is mivel meg nem engedik, hogy szabadon vihessenek eleséget és fegyvert Fr. Országba), *Káprája* mellett, a' melly *Corsika*, és *Toskánna* közt fekvő Genuai szigetetske, még most is egy Anglus fregátta úszkál, akadályoztatni akarván a' Genuai hajóknak azon kikötő helybe való szabados bé meneteleket. — Szavondából azt írják, hogy ottan is szüntelen egy kis Anglus flottátska vigyáz, és csak nem minden nap el fog néhány Frantzia hajókat. *Augustusnak* első napján egy *Marsiliából* menő Genuai kereskedő hajót üzöbe vévén egy Anglus hajó egészen a' Szavónai kastélynak ágvui alá ment utánna; de minekutánna *Spinola* Genuai Generális a' Szavondi várnak Comendánsa négy ágyú lövést tétetett volna az Anglus hajóra, kéntelen volt onnan ki menni. — Melly dolog értésére esvén *Nelzonnak*, a' Genuai tenger part d körül úszkáló Anglus Gesvader, az az, kis flottá kapitányának, meg izente *Spinola* Generálisn áll, hogyha még egyszer illyetén ellenségeskedésben viseli magát Ó Nagy Britanniai Felségének Gesvaderje eránt, azonnal tüzes golyóbisokkal fogja lövöldöztetni *Szavona* városát, és kastélyát.

Mivel jól bé sántzolták magokat a' Frantziák, nem egy könnyen lehet őket meg támadni. Kétségkívül *Collt* hadi Tármasternek a' Szardinia seregek kormányozójának léshen első alkalmatossága a' Fr. ármádia bal szárnyára való ütésre, melly ha szerentsésen végbe mehetne, így olztán kintelen volna az ellenség a' Szárdiniai király tartományait oda hagyni. Az *Oliva* és *Brikkó* hegyeken fekvő Császári seregek, nevezetesen az *Antal* fő hertzeg és *Strassoldo* regementjei sok alkalmatlanságot szenvednek az eleségnek szüksége, a' szüntelen való hideg, esső, szél, és felegek miatt. Az Olafz Országi levelek szerént, igen sok eleséges hajók mentenek bé a' *Marsiliai* kikötő helybe.

Török Birodalom.

A' *Konstántzinápolyi* eleséges magazintumoknak fő gondviselőjét *Ratib-Effendit* tette a' Császár *Reis-Effendivé*, mellynél a' nagy vezérségen és Kaputánbasaságon kívül nintsen méltóságosabb hivatal a' Török Birodalomban. Ez az új *Reis-Effendi* nemcsak uralkodó fejedelme eránt való hivségét, hanem a' köz jóhoz való szeretét is nagyon kinyilatkoztatta az által, hogy a' múlt télen, a' midőn egész Európában és ott is rendkívül való szükség uralkodott, annyi életet vitetett *Afrikából*, mennyi elegendő volt azon népes városnak (a' *Konstántzinápolyi* lakosoknak számát egy millió 200 ezer emberre teszik a' tudós utazók) táplálására. A' múlt hólnapnak hetedikén ottan, és a' városnak azon részében, holott a' harmintzadós ház fekszik, egytizersmind különkülön helyeken rettentő tűz támadván, számtalan építéshez való Bc sok olaj, méz, vaj, ris-kása, kaffé, szapp, hány magazinumok, és mintegy 4000 ház áruló boltok porra égtenek, 10 óránál tovább kegyetlenkedett a' tűz, a' melly által okozott xár egynéhány millióra betsültetik. Még is mindazonáltal a' mindjárt azután következett Bajram innepét nagy fényességgel ülték meg a' Mahomet prófétának hiv maradékai, és magában az anya városban 40 ezer kosnál többet áldoztanak fel, mellyeknek húsait a' szükölködő lakosok közt ki osztogatták. A' Frantzia respublikának ottan lévő mostani követtye *Verninac* polgár gyakorta való conferentziában vagyon a' *Reis-Effendivel*, és azon munkálódik, hogy valamelly subsidiális tractát állithasson fel a' Fényes Porta és Frantzia respublika közt, mellyhez mindazáltal még eddig kevés reménységet nyújtott nékie a' Diván. Az Archipelagus tengerben ólalkodó tengeri tolvajok sok nyughatatlanságot okoznak a' kereskedőknek, és nem régiben is egy Egyiptomból jött gazdag kereskedő hajót rablottak el. Mellyre nézve kén-

telen volt a' *Kapután* Basa flottájának egy részével azon tengerbe ki menni, és azon rabló hajókat gonosz foglalatosságokban meg gátolni igyekezni. —

A' *Samlini* avagy *Zimonyi* tudósítások szerint 12 ezer embert rész szerént lovasságot, rész szerént Jantsárságot küldött a' *Diván Belgrádnak* őrizetére, *Widinbe* pedig 30 ezer embert az ottan barlangó pártosoknak elnyomásokra. A' *Navszkouvzai* avagy *Nizzai Helytartó* Basa is *Sáschi* hadi seregének egy részével *Tsupria* avagy *Paszszarovitz* mellett tanyázik. Ez az utolsóbb Szerviai helység t. i. *Paszszarovitz* nevezetes a' magyar Historiában, holott 1718 éftendőben békesség szerzetett *VI Károly Császár* és a' *Törökök* közt, minekutánna isak nem egészlen el törlötte volna *Eugenius* hertzeg *Belgrád* környékén a' *Török* armádiát.

BCU Cluj Central University Library Cluj

A' *n* *Respublikának* *Fényes Portánál* lévő követtye, a' szönséges audientzián lévén *Jul. 8-kán* a' *Nagy* *széknél*, illetén orátiót mondott előtte: "Alhatatos hívséggel viseltetvén a' nemzetek másoktól való nem függésének szentséges principumaihoz, és azon régi barátságához, melly *Fr. Országot* a' *Török Birodalommal* öfzve kaptsolta, a' jelenvaló szoros körülállások közt, a' melyekben sok hatalmasságok el távoztak magok alkotmányaiktól, és hasznaiktól, a' *Fényes Porta* méltó tekintetben vette jussainknak gyakorlását, és *respublikánk* fundamentomának le rontására tellyességgel fegyvert nem fogott. — Vegye el *Excellentiád* hódolásunknak azon adaját, melly illy ditsösséges maga viseletének böltességét illeti. Ezt vailya azon *respublikának* első követtye, mellynek szives és barátságos szózattya általam mostan ki jelentetik. A' *Fényes Portának* illetén ditsösségét akkor fogja a' jövendőbeli történeteknek historiája ki világosítani, a' midön azon

emlékezetes időnek tikkelyét fogja fénylő színekkel le festeni, a' mellyben a' Fr. nemzet kintelen lévén ügyének igasságával a' fegyvernek és a' győzedelemnek jussát öfzve kötni, olly nagy néző játékot adott e' világ előtt, a' minéműt még semmi emberi nyom nem mutatott. Azon principiumok, mellyek illyetén kétséges kimenetelű időkben vezették a' Fényes Portát, méltó okok voltak az én fel sërkenntetésemre, hogy a' Frantzia nemzet képviselőitől küldetteten, azon respublica és Török Birodalom közt lévő békeségnek fundamentomát meg vessem, a' köztök lévő barátságot szorossabban öfzve kaptsoollyam, és az abból folyó költsönös hasznokat ki szélésítsem. Önnön magának a' dolognak természetében is nagy okait találom reménységemnek mivel mind a' két nemzetnek sok és nagy okai vannak egymás szeretetére, 's egyetlen egy sints ^{is} ^{is} és gyűlölésére, vagy pedig az egymás ^{is} ^{is} irigységre. Nem kevesebb bizodalmat ^{is} ^{is} nek énnékem azon böltsesség és mefzse ^{is} ^{is} látás, a' mellyek Ö Császári Felsége határ ^{is} ^{is} sáfárját másoktól meg különböztetik. ^{is} ^{is} is tökéletes bizodalomban vagyok, hogy én, a' ki a' Fényes Portának jussait és hasznait méltó tekintetben tartom, reám nézve is azon tekintettel leszen követségemnek egész idejében a' Fényes Porta, a' melly a' Fr. respublicának méltóságát illeti; továbbá barátságosan meg fogja a' két nemzetet öfzve kaptsoló tractákat és szövetségeket tartani, és állandó őltalma alá venni azokat az én polgár társaimat, a' kik ezen Birodalomnak különböző részeiben tartózkodnak, a' Török Birodalom földjének terméseit szorgalmatosságaik által betsben hozzák, és a' Frantzia industria 's mesterségek által meg gazdagítják. Ezen orátióra következőképen válaszolt a' nagy Vezér: "Az a' jó indulat, és hajlandóság, a' melly a' Fényes Portát szüntelen lelkesítette, soha leg kisebb változást sem szenvedett. A' Fényes Porta min-

denkor híven meg tartotta ezen két hatalmasság közt való barátságot, és szövetséget; mindenkor arra függesztette figyelmetességét, a' mi a' Birodalomban lakó Frantziáknak bátorságát, és javát illette. A' két nemzet közt lévő barátságának jussai és tractái ennekutánna is hasonló szorgalmatossággal fognak meg tartatni. Ezt akarja a' Fels. Császár is, egyébbaránt nagy örömmel láttyuk, hogy a' követ polgár a' mi barátunk, kinek különös tulajdonságai egész ditsősséget érdemlettenek, a' mi barátnénktól a' Fr. republikától a' Fényes Portánál való követségre választatott ki. " Ezen felelet után maga a' Fr. követ egy nyúzt bört, és a' mellette lévő hat hermelin bört, nyóltz palástot, és 34 kastánt nyertenek. *Minemü tzeremóniákkal a' pompával mennyenek a' külső Országi követek a' Császárhoz, és a' Nagy Vezérhez, tövebben lehet olvasni Osmanografiamnak II részében* 187. dik lapokon.

BCU Central University Library Cuij

Magyar Ország.

Márkosos Vármegyében 27-dik Julii. Remete, és ... helységek közt rettentő gyilkosság történt. Néhány Vári kereskedő zsidók Juliusnak 23-dikán marha vásárlás végett Szigetre meani igyekeztvén, két úton álló tolvajok fényes nappal őket meg támadták, egyiknek oldalán lévő gyűsző pénzt, mellyben 2000 forint vólt, el vették, magokat pedig a' zsidókat rútol meg vagdalva félholtan hagyták. A' Vármegye földmérője, és némelly Viski szekerek az Ország útján menyén ott találták a' tolvajokat, de a' kik észre vévén magokat, egyik a' hegynek, a' másik a' tiszának futott; a' földmérő ugyan utánnok küldötte a' Viskieket, de ezek féltvén életüket a' veszedelemtől, immel ammal láttak a' dologhoz, és így útol nem érhatték a' tolvajokat. A' helységbe bé vitetett zsidók iránt mindgyárt rendelést tettek a' Tetsői birák.